

MÓDSZERTANI FUTÁR

Katolikus
Módszertani
Központ

Lelki morzsák - „ELOMLOTT TESTTEL”

„Mennyit sírt már bennem a lélek! Számodra is immár szűnjék a kímélet, Sajogj már egyszer, égj te is, testem, Szóljon hozzám így is az Isten!”

Elomlott testtel című versében Sík Sándor papköltőnk őszinte egyszerűséggel fogalmazta meg, hogyan élte meg betegségét.

Van-e erőnk és hitünk, hogy mi is így forduljunk Istenhez? Ma, amikor a világ azt üzeni, hogy örökre szépek és fiatalok maradhatunk, még nehezebben viseljük el, hogy emberi létünk legnagyobb terhe és egyben nyomorúsága - az egész földi élet során, a halál mellett -, a betegség és a velejáró fájdalom és szenvedés.

Így ma még aktuálisabbak Simone Weil szavai: „Az Isten

íránti szeretet akkor tiszta, ha az öröm és a szenvedés egyenlő hálára indít.”

Jó alkalom az előttünk álló hónap, hogy „Isten egész népe kellő figyelmet szenteljen a betegeknek, segítse elő a szenvedés megértését.” Már majdnem harminc éve, hogy **Szent II. János Pál pápa kezdeményezésére 1993-tól február 11.-e a Betegek Világnapja.** 1858-ban ezen a napon jelent meg a Szűzanya Soubirous Bernadett 14 éves francia lánynak Lourdes-ban.

A Lourdes-i csodák adjanak erőt, és kérjük a Segítő Szűzanya közbenjárását betegeink számára!

Szakmai szabályzók

2022. január

A szakmai szabályzók teljes terjedelemben elérhetők a www.szeretetszolgalat.hu honlapon is, a Módszertan – Aktuális jogszabályok fül alatt.

2022. január 14-én, a Hivatalos Értesítő 1. számában megjelent a 2183-1/2022/JIF iktatószámú **Közlemény az országos tisztifőorvos által kiadott, a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos járványügyi és infektókontroll szabályokról szóló eljárásrendről.**

A Közleményben közzétett **SARS-CoV-2 okozta fertőzések esetén követendő járványügyi szabályokról szóló Eljárásrend** – az egészségügyért felelős miniszter jóváhagyásával - módosításra került. Az új Eljárásrend az NNK honlapján is közzétételre került.

A **szociális otthonokra vonatkozóan** a határidők (pl.: elkülönítés, mintavétel, áthelyezés) módosultak. Az Eljárásrend kiemelt pontjai többek között:

2.2.1. Az elkülönítés megszüntetésének feltételei

- A) Kórházban ápolat, megerősített COVID-19 beteg hazabocsátásának, illetve más – nem COVID 19 betegek ellátását biztosító – osztályra, szociális otthonba történő áthelyezésének feltételei , illetve
- C) COVID-19 fertőzött, közvetlen betegellátásban résztvevő szociális intézményben közvetlen ápolási tevékenységet végző dolgozók munkavégzésére vonatkozó korlátozás feloldásának feltételei csökkentett munkanapokban kerültek meghatározásra.

3.2. Járványügyi érdekből végzett, nem betegeknél történő mikrobiológiai vizsgálat az alábbiak szerint módosult: „Amennyiben a szoros kontaktnak minősülő személy az Eljárásrend 3.3. pontja alapján nem mentesül a járványügyi megfigyelés alól, az egészségügyi/ szociális ellátórendszerben – a karantén alóli az 5. na-

pon negatív Ag gyorsteszt eredménnyel történő esetleges felmentéstől függetlenül – a közvetlen betegellátáshoz történő visszatérés feltételeként a 7. napon történjen Ag gyorsteszt elvégzése.”

Egyidejűleg **visszavonásra került a 2021. október 28-án kiadott, 61259-1/2021/JIF iktatószámú 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos járványügyi és infekciókontroll szabályokról szóló Eljárásrend.**

2022. január 20-án a Magyar Közlöny 2022. évi 7. számában megjelent a Kormány **13/2022. (I. 20.) Korm. rendelete a koronavírus elleni védetség igazolásával összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról.** A megjelölt koronavírus elleni védetség igazolásával összefüggő egyes kormányrendeleteket a módosítás – többek között – az alábbiak szerint érinti:

A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet módosítása

Az érvényes védetség és a jogosultság igazolásának általános szabályai kerültek módosításra.

A koronavírus elleni védetség – a koronavírus elleni védetség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet szerinti –

- a) hatósági igazolvánnyal (a továbbiakban: védestegei igazolvány) vagy
- b) védőoltást igazoló applikációval igazolható.

A védestege érvényességének igazolásakor az ellenőrző szerv vagy személy jogosult a személyazonosító okmányon szereplő adatok megismerésére, azzal, hogy az adatokat semmilyen módon nem rögzítheti.

A koronavírus elleni védestege igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet módosítása

A védestegei igazolvány tartalmában (2.§ f) pont módosítása alapján) megjelenítésre kerül **védestege érvényességének ténye vagy érvénytelenségének ténye.**

Az **érintett védestegeének érvényessége** az alábbiak szerint módosul:

a) egydózisú oltóanyag esetén -

- aa) az első oltást követő hat hónap elteltéig,
- ab) a második oltást követően korlátlan ideig,

b) kétdózisú oltóanyag esetén -

- ba) a második oltás beadásának napjától a második oltást követő hat hónap elteltéig, ha az érintett a harmadik oltást nem vette fel,
- bb) a harmadik oltást követően korlátlan ideig,

c) a második oltást követően korlátlan ideig, ha a második oltás egydózisú oltóanyaggal történt.

Védestege **érvényességére vonatkozó kivételekkel** is kiegészül a kormányrendelet.

A laboratóriumi vizsgálat során **koronavírus elleni elenanyag tekintetében pozitív eredmény**, valamint a fertőzésből történő **felgyógyulás miatt kiállított védestegei igazolványok**, a rajta található érvényességi időtől eltérően, **2022. február 15-én érvénytelenné válnak.**

Ha jogszabály védestege igazolását írja elő, a **védestege érvényességének megállapítása** érdekében a védestegei igazolvány létét vizsgáló személy köteles a 2. § (1) bekezdés g) pontja szerinti informatikai eszközzel optikailag olvasható adattároló kódot (**QR kódot**) **ellenőrizni.**

Amennyiben jogszabály a munkaviszony jellegű foglalkoztatási jogviszony keretében az oltottság meglétét írta elő, a védestege érvényességét nem kell ellenőrizni, ha a foglalkoztatott az előírt **oltottsági kötelezettségét teljesítette.**

A koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybeviteléről szóló 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet módosítása

A kormányrendelet kiegészül (1/B. §) - az egészségügyi szolgáltatónál foglalkoztatott esetében - a **védőoltás felvitelével kapcsolatos kötelezettség teljesítésének ellenőrzésére** vonatkozó rendelkezéssel.

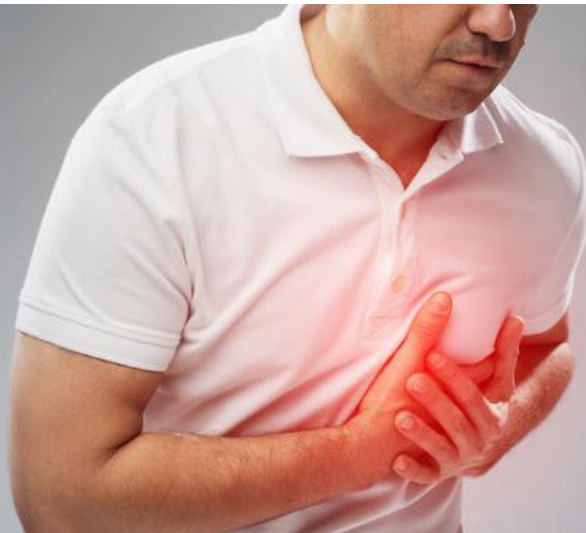
A munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet módosítása

A munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X.28.) Korm. rendelet 2. § (6) bekezdés b) pontjában az „érvényességi idő nélküli” szövegrész helyébe az **„oltottságot igazoló”** szöveg lép.

Sürgősségi kórképek és mentőhívás

Sürgősségnek nevezzük, ha a körülmények előre nem látható kombinációja vagy az általuk okozott helyzet, amely azonnali beavatkozást tesz indokolttá. Ellátottaink körében is találkozhatunk olyan állapotbeli változással, mely során **orvosi segítségre** van szükségünk.

Szakemberként van lehetőségünk megismerni, hogy a veszélyhelyzetbe került gondozottnak mik találhatók a kórtörténetében, milyen gyógyszereket szed, mikor étkezett, mikor fogyasztott folyadékot és, hogy jelenleg mi váltotta ki az állapotváltozást.

Így amikor abba a helyzetbe kerülünk, hogy **külső segítséget** kérjünk, legyen az a házi orvos, az intézményi orvos, az ügyeletes orvosi szolgálat vagy az Országos Mentőszolgálat bajtársai, tudunk az anamnézist illetően felvilágosítást adni. Ezekkel az információkkal sok segítséget nyújtunk, **magabiztosabbá válunk** a fokozott stresszhelyzetben, így a veszélyhelyzet elhárítását megkönnyíthetjük, mellyel az **élet megtartása, és a gyógyulás** is együtt járhat.

Mindezekhez szükséges ismernünk azokat a **tüneteket és kórképeket**, melyek jelentkezésekor egyedül nem vagyunk képesek tartós eredményt elérni. Ilyenek lehetnek:

- **uralhatatlan magas vérnyomás,**
- **extrém alacsony vagy magas vércukorszint,**
- **hirtelen kezdődő szapora vagy alacsony pulzusszám, valamint szabálytalan szívverés,**
- **ha életveszély vagy annak gyanúja áll fenn:**
 - eszméletlen állapot,
 - bármilyen eredetű súlyos vérzés,
 - görcsroham,
- **baleset, sérülés:**
 - égés,
 - csonttörés,
 - vágás,
- **bármilyen eredetű mérgezés,**
- **erős fájdalom,**

• **egyéb riasztó panasz, illetve tünet észlelhető például:**

- fulladásérzés,
- nehézlégzés,
- végtagbénulás,
- beszédzavar,

• **ha olyan magatartászavart észlelünk, mely során a beteg saját maga, vagy mások életét veszélyeztet**
például:

- hirtelen fellépő térbeli
- vagy időbeli tájékozatlanság,
- befelé fordultság,
- agresszió.

Első teendőnk a veszélyhelyzet **felmérése**. A segítségnyújtás mértékének eldöntéséhez szükségünk lehet a beteg **ABCDE** sorrendű vizsgálatára, ahol

„A” a légutak vizsgálata, ebben az esetben az esetleges elzáródás okát keressük,

„B” a légzés vizsgálatának elemei: frekvencia, mélység, szimmetria, mintázat,

„C” a keringés vizsgálatát jelenti: bőrszín, pulzus, kapilláris újratelődési idő,

„D” az idegrendszer vizsgálata: megtekintjük a pupillákat, az éberséget, és az oldaliságot,

„E” egyéb vizsgálatok: testhőmérséklet, EKG, vérnyomás, előzmények, has vizsgálata, vizenyők.

Mindezek fényében képesekké válunk **döntést** hozni, hogy milyen segítséget kérjünk. A segítség-hívással egy időben előfordulhat, hogy **újraélesztést** kell megkezdenünk, ennek pontos menetét, az ajánlásokat is megismerhetjük a [Magyar Resuscitációs Társaság](#), és az [Országos Mentőszolgálat](#) honlapján.

Amennyiben segítséget kérünk a mentőszolgálattól, néhány szempontot érdemes figyelembe vennünk:

1. bejelentés: 112-es, vagy a 104-es telefonszámon történik. A diszpécser adott protokoll szerint kérdezi ki a bejelentőt, lényegében rövid anamnézis - aktuális ABCD szempontok szerint. A mentésirányító ha kell, végig valóban marad a bejelentővel, míg ki nem ér egy egység a helyszínre, instrukciókkal látja el őt ha arra szükség van.

2. mentőegység fogadása: hasznos lehet, ha egy agilis, rátermett gondozó/ápoló kolléga az „ajtóban várja” az egységet. Fontos lehet, ha a fogadó kolléga a legfrissebb állapotváltozásról, vitális paramétereiről beszámol az érkező mentőknek az autó mellett, mert eszerint pontosítható a beteghez felvitt eszközök száma.

3. beteg környezete: A legideálisabb eset, ha mentőellátáshoz a beteg 360°-os megközelíthetősége biztosított. Fontos az ideális fényviszonyok megteremtése is, valamint a hordszékekkel, hordággal való könnyű megközelítés biztosítása.

4. betegadatok: Fontos előkészület ebben az esetben a gyógyszerelési lap, ápolási/gondozási dokumentációk, frissebb zárójelentések előkészítése, pontos referálás a napi étkezésről (mikor?, mennyit?), széklet, vizeletürítésről és azok kvalitásáról, Covid átoltottságról, Covid anamnézisérről, az aktuális vitális paraméterek mellett (vérnyomás, pulzus, oxigén szaturáció, vércukorszint, testhőmérséklet).

5. transzportra való felkészítés: dokumentációk, okmányok átadása, esetleg „kórházi csomag” átadása, takaró biztosítása.

Amennyiben gondozottunkat elszállítja a mentő, a következő lépéseket munkakörünk határozza meg. Lehet értesítési kötelezettségünk, jelentési kötelezettségünk a szolgáltató felé, lehet, hogy a lakás biztonságáról kell gon-

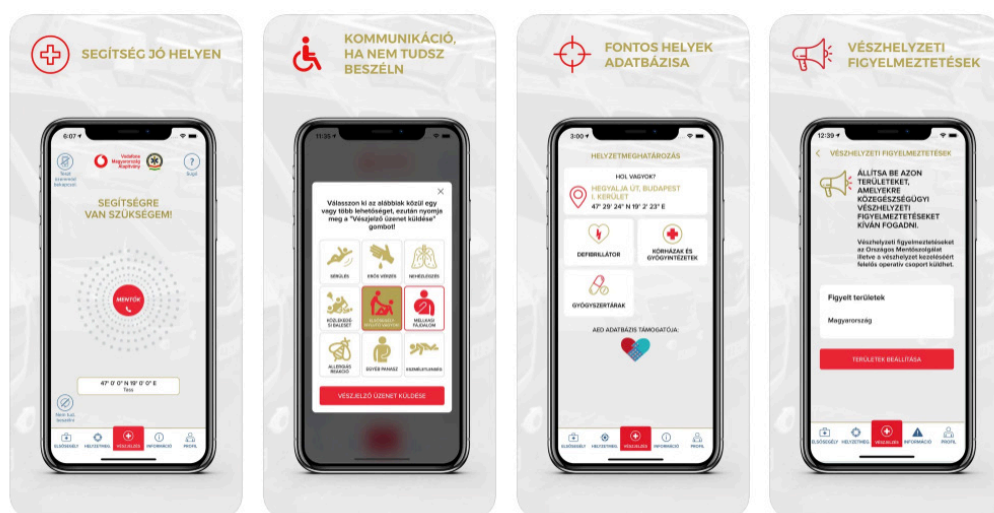

doskodnunk, és lehet, hogy kórházi látogatásra is fel kell készülnünk.

Amennyiben ellátottunk rendelkezik okos telefonnal, beszéljünk vele arról, hogy telepítsen/telepítsünk a készülékre egy [életmentő applikáció](#)-t, melyet az Országos Mentőszolgálat is javasol. Ebben az alkalmazásban lehetőség van a betegségeket, a hozzátartozókat megnevezni, az OMSZ számára segítséget jelent a készülék helyzetének meghatározása, valamint lehetőség van a közvetlen segélykérésre is. Nagy biztonságot jelenthet ellátó és ellátott számára, továbbá jelentős idő megtakarítható a használatával.

ÉletMentő
applikáció

Januárban a szociális ügyekért felelős államtitkár kiadta a vörös kód figyelmeztetést az ország egyes területeire. Extrém időjárási körülmények között a hajléktalan személyeket ellátó intézményeken túl egyéb bentlakásos szociális intézményeknek is ideiglenes befogadási kötelezettségük van.

A **vörös kód figyelmeztetés** kiadását, eseteit és egyéb szabályait a **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 65. E § (3)** bekezdése szabályozza, az alábbiak szerint:

„A szociál- és nyugdíj politikáért felelős miniszter a -10°C vagy annál alacsonyabb hőmérséklet, tartósan 27°C feletti napi középhőmérséklet vagy egyéb időjárási körülmények esetén a meteorológiai szolgálat második szintű veszélyjelzése esetén a regionális diszpécserközpontokon keresztül vörös kód figyelmeztetést ad ki, amelynek ideje alatt a bentlakásos intézmények - a diszpécserközpont előzetes jelzése alapján - a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett ellátási formájuktól, ellátási területüktől és férőhelyszámuktól függetlenül kötelesek az intézménybe érkező hajléktalan személynek élete és testi épsége megóvásához szükséges mértékben a pihenés, télen a melegedés lehetőségét biztosítani. Az ellátás ideje alatt intézményi jogviszony nem jön létre. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a Szociális Ágazati Portálon a vörös kód ideje alatt alkalmazandó eljárásrendet tesz közzé.”

A jelenleg hatályos **„Protokoll a vörös kód kiadásával összefüggő feladatokról”** dokumentum célja, hogy egységesé és kiszámíthatóvá tegye alkalmazandó eljárásrendet.

4 folyamatot nevesít meg, melyekben részletesen kifejti a különböző szakmák, szervezetek együttműködési kereteit és egyes szereplők feladatait.

A folyamatok:

- I. Felkészülési szakasz
- II. Vörös kód kiadása és visszavonása
- III. Vörös kód ideje alatt (feladatok)
- IV. Dokumentáció nyilvántartási kötelezettség

A Protokoll 1. sz. mellékletében található a Folyamatábra az elhelyezésekkel kapcsolatos teendőkről – rendkívüli hideg esetén az elhelyezés 3, rendkívüli meleg esetén az elhelyezés 4 lépését mutatja be.

Fülöp Attila a szociális ügyekért felelős államtitkár által jóváhagyott – Protokoll a Vörös kód kiadásával összefüggő feladatokról az alábbi címen található meg:

[voros_kod_protokoll_20180720.pdf \(szeretetszolgalat.hu\)](https://www.szeretetszolgalat.hu/voros_kod_protokoll_20180720.pdf)

[VÖRÖS KÓD KIADÁSA – Szociális Ágazati Portál \(szocialisportal.hu\)](https://www.szocialis-agazati-portal.hu/voros-kod-kiadasa)

A segítő kapcsolat néhány erkölcsileg fontos szempontja (4)

„A jótékonyág elve”

A jótékonyág elve szerint meg kell előznünk a rosszat, meg kell szüntetnünk a már létrejött rosszat, illetve jót kell tennünk, s törekednünk kell arra, hogy cselekedeteink során optimalizáljuk az általunk létrehozott jó-rossz arányt.

Ebből az elvből következik a szakember számára a **flyamatos továbbképzés**, önképzés kötelessége: csak az tehet jót, aki tudja, hogy azt hogyan lehet csinálni, ennek pedig feltétele, az adott szakma, illetve hivatás naprakész ismerete, a (szak)tudomány eredményeinek folyamatos követése. A jótékonyág elve nemcsak megfelelően „karbantartott” szakmai ismereteket, hanem folyamatosan **magas szintű erkölcsi hozzáállást** is megkövetel. Ugyanis nemcsak szakmailag, hanem erkölcsileg is magas szintű ellátást kell nyújtani a segítségre szorulóknak. Egy segítő kapcsolatban tehát nincs helye a kliens hátrányos megkülönböztetésének neme, bőrszíne, kora, politikai, vallási, világnézeti meggyőződése alapján. A segítőnek igyekeznie kell le-

győzni személyes ellenszenvét és előítéleteit is, amikor segítséget nyújt. Lehet ellenszenves, undort keltő, erkölcsileg elítélhető a kliens, mindennek azonban nem szabad befolyásolnia a segítség színvonalát. A jó szakember az esetek nagy részében olyan mértékig fel tudja dolgozni személyes ellenszenvét és előítéleteit, hogy az nem jelent akadályt a segítő kapcsolat kialakításában. Azokban a ritka esetekben, amikor ez mégsem lehetséges, a segítségre szoruló támogatását **át kell adni** más segítőnek, aki ezt vállalni tudja.

Egy embernek fontos érdeke az is, hogy az ő kívánsága, értékrendje, életfilozófiája határozhassa meg, mi történik vele. A segítség tehát csak a **segített értékrendje** alapján történhet, autonómiájának tiszteletben tartásával. Így a segítség folyamatában a döntés joga mindig a kliensé. Az ő megfelelő tájékoztatása elengedhetetlen, s a tájékoztatás birtokában ő jogosult eldönteni mi történjen vele. **A kliensnek tehát aktív szerepe** van a segítség folyamatában. Ő a beavatkozásnak **alánya és nem tárgya**, a beavatkozás, segítség folyamatának aktív alakítója, s nem passzív elszenvedője.

(A témát lásd bővebben: Kovács József: A segítő kapcsolat etikai vonatkozásai, in Embertárs 2007/1.)

